VYBRANÉ DOPADY POLITIKY HSS EU NA SOCIOEKONOMICKÝ ROZVOJ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE V LETECH 2004–2006

Libor Lněnička

Abstract

In May 2004 the Czech Republic became a member of the European Union and given the opportunity to fully participate in political, social and economic life of the Union in accordance with set rules. Despite the diversity of member countries brings significant economic and social disparities at the national and regional level. The policy of economic and social cohesion, which seeks to overcome these phenomena are therefore among the most important EU policy coordination. Through this policy it wants to contribute to the development of lagging regions, the restructuring of industrial areas, which have found themselves in a difficult situation, the economic diversification of rural areas where agriculture is in decline, or to revitalize depressed urban neighborhoods. The thesis deals with the impact of the economic and social cohesion in the European Union in the Czech Republic and the Southern Region. The main topic of this thesis is to evaluate the impact that "caused" projects that were implemented in 2004–2006 through funding by the Southern Region. Evaluation is possible only with the passage of time (3–5 years), which affects the real impact that caused the project implementation.

Keywords: European Policy of Economic and Social Cohesion, European Union, Structural funds, South Moravia region

Teoretický úvod

Evropská unie (dále jen „EU“) v dnešní podobě představuje heterogenní celek, kde ekonomické a sociální rozdíly mezi členskými státy, ale i regiony jsou spojeny s nerovnoměrným rozložením ekonomických aktivit, jež mají dopad na blahobyt a životní úroveň obyvatel. Samotný koncept evropské integrace je založen na několika teoretických přístupech, které popisuje Rumpel a i. (2007) ve své publikaci Geografické aspekty evropské integrace. Politika hospodářské a sociální soudržnosti (dále jen „HSS“), dříve také označována jako regionální politika, či kohezní politika, patří dnes mezi nejdůležitější politiky EU. Tato politika by měla přispět ke snižování rozdílů mezi ekonomickou úrovní různých regionů jednotlivých členských států (Kokoška a i., 2006). Soudržnost v nejširším slova smyslu znamená jednotu, společné vystupování a je vyvolána existencí disparit mezi zeměmi, regiony a sociálními skupinami. Jejím hlavním cílem je tyto

disparity eliminovat. Soudržnost je vyjádřena jako vyrovnaný rozvoj EU jako celku a snižování rozdílů v rozvoji jeho států a regionů (Rumford, 2000). Regionální politika tak slouží ke snižování rozdílů mezi bohatými a chudými regiony (nebo zeměmi) v rámci sociální a ekonomické koheze (Dinan, 1994). Tyto regionální rozdíly jsou dány především rozdílností obyvatel v přístupu k bohatství a vlastnictví. Důležitým aspektem jsou zde také různé nároky na životní standard. Jinak řečeno regionální politika by měla pomáhat k dosažení rovnováhy v tržních mechanismech. Jedinou cestou, kterou lze snižovat negativní efekty v regionech jsou finanční kompenzace (Allen, 1996) prostřednictvím zvláštních plateb. Podle Molla (2007) se soudržnost dá vyjádřit takovou úrovní rozdílnosti mezi státy, regiony nebo skupinami, které jsou politicky a společensky snesitelné. Čím nižší jsou tyto rozdílnosti, tím je vyšší úroveň soudržnosti.

Česká republika (dále jen „ČR“) má za sebou první programové období EU 2004–2006. Tím, že ČR vstoupila 1. května 2004 do EU, jsme získali jako členský stát možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Přestože jsme nastoupili do „rozjetého vlaku“ v podobě programovacího období EU 2000–2006, dostali jsme možnost získat nemalé finanční prostředky na smysluplné rozvojové projekty. Navrhovatelem takových projektů mohl být jakýkoli subjekt (veřejnoprávní, soukromoprávní, neziskový apod.), to vše v souladu s nastavenými podmínkami čerpání prostředků, které bylo stanoveno na úrovni Ministerstva pro místní rozvoj.

Hlavním cílem příspěvku je dílčí prezentace výsledků výzkumu na téma **Mohou strukturální fondy EU ovlivnit socioekonomický rozvoj Jihomoravského kraje?** Předmětem výzkumu bylo zhodnocení vlivu vybraných strukturálních operací a rozvojových projektů na socioekonomický rozvoj JMK v programovacím období 2004–2006. Regionální disparity souvisejí s nerovnoměrným rozdělením ekonomických aktivit a představují i v rámci JMK určitou hrozbu v podobě diferencování územních regionů z ekonomického a sociálního hlediska.

Základní výzkumná východiska a metodologie

Socioekonomický rozvoj zahrnuje mj. mnoho typů projektů, programů a politik. Množství zainteresovaných stran je proto obvykle značné (od soukromého, veřejného a neziskového sektoru po odbornou i laickou veřejnost). Pro naplnění cílů výzkumu byly použity metody **případových studií** (studie projektů v původních podmínkách u žadatelů a realizátorů projektů), **dotazníkový průzkum**, **konzultace se zainteresovanými subjekty** a **technika použití administrativních dat**.

Za hlavní oblast výzkumu byla zvolena **politika hospodářské a sociální soudržnosti EU s aplikací na regionální rozvoj JMK**. V dalším kroku byly formulovány výzkumné problémy:

- ⇒ VP1 Různorodost dotačních programů pro čerpání finančních prostředků v období 2004–2006 platných také pro JMK.
- ⇒ VP2 Existence nerovnoměrného rozmístění příjemců ze strukturálních fondů EU v JMK v období 2004–2006.
- ⇒ VP3 Existence divergenčních mechanismů socioekonomického rozvoje v JMK.

Na základě definování výzkumných problémů byl zvolen hlavní účel – pomocí metody ex-post evaluace zhodnotit vliv rozvojových projektů realizovaných v letech 2004–2006 na socioekonomický rozvoj JMK. Poté byly zformulovány následující výchozí hypotézy:

- ⇒ H0: JMK vykazuje v letech 2003–2010 nárůst regionálního HDP o 8 %. Tento nárůst je mj. dán také realizací rozvojových projektů podpořených ze strukturálních fondů EU. Index změn 2010/2003 je stále pod úrovní průměru EU (75 %).
- ⇒ H1: Prosperita JMK měřená tržbami v průmyslu se zvýšila o 4 % rozvojem malých a středních podniků (min. 80) a řemesel a vytvářením nových pracovních příležitostí (min. 200).
- ⇒ H2: Dopravní infrastruktura JMK nezbytná pro rozvoj podnikatelských aktivit dosáhla nárůstu min. 60 % v porovnání indexu změn 2010/2003.
- ⇒ H3: Cestovní ruch v JMK má výrazný vliv na hospodářskou prosperitu regionů. V cestovním ruchu bylo vytvořeno min. 50 nových pracovních příležitostí.
- ⇒ H4: Nezaměstnanost v JMK dosáhla v průměru snížení o 0,5 procentního bodu v porovnání indexu změn 2010/2003.
- ⇒ H5: Podíl osob postižených sociální exkluzí na celkové pracovní síle v JMK se snížil o 2,5 %.

Reprezentativní vzorek výzkumu byl definován na základě metod kvantitativního výzkumu, kdy jsou jednotlivé objekty výzkumu známy a předem dány. Konečných příjemců podpory bylo 425 subjektů, které realizovaly celkem 803 projektů. Následný krok výzkumu vedl k eliminaci chyb v reprezentativním vzorku. Soubor obsahoval i takové projekty, na které bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace, nicméně projekty nebyly následně realizovány. Ve výstupní sestavě se tyto atributy projeví ve sloupci Stav projektu jako „Smlouva“, „Stažen“ a „Odložen“. Na základě těchto tří atributů bylo „nerealizováno“ 34 projektů. Druhým kritériem zúžení základního souboru bylo eliminovat takové projekty, které opět negenerují výsledky a dopady bezprostředně spojeny se socioekonomickým rozvojem území JMK. Jde o projekty, které jsou zaměřeny na „technickou pomoc“, tedy administraci, propagaci, monitorování a vyhodnocování

operačního programu (dále jen „OP“). Tímto krokem bylo selektováno dalších 57 jednotek/projektů. Třetí „selekční“ krok se týkal vyřazení takových projektů, u kterých nebylo možné určit přesnou obsahovou náplň projektu, protože chyběly ve výstupní sestavě podstatné charakteristiky (území realizace projektu a popis projektu). V rámci eliminace neúplných dat bylo tímto krokem vyřazeno dalších 44 projektů. Těmito třemi „eliminačními“ kroky byl definován výběrový soubor o 668 jednotek/projektů, na kterém byl proveden výzkum. Respondenti, kteří následně vyplňovali dotazník, byli rozděleni podle územního dělení (úroveň LAU 1 – okresy) a podle hospodářské činnosti. JMK je tvořen 7 okresy - Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo.

Graf 1: Rozdělení respondentů podle okresů JMK a místa realizace projektů

Graph 1: Distribution of respondents by district in South Moravia region and by location of projects

Zdroj: IS MONIT, 2009; vlastní zpracování.

Hodnocení dopadů projektů proběhlo na základě předchozí analýzy čerpání pohledu struktury územně-správního členění JMK a dělení dle OP a iniciativ Společenství. U OP nebyly taxativně vyjmenovány všechny priority a opatření, ale pouze takové, kterých se dotýká realizace některého z projektů na území JMK. Vybrány byly takové indikátory, které mají splněna následující kritéria výběru:

- 1) byly naplněny realizací projektů podpořených v období 2004–2006 v JMK prostřednictvím některého OP nebo iniciativy Společenství,

- 2) týkajú sa ekonomického potenciálu rozvoje JMK, s dôrazom na makroekonomické aspekty (konkurenceschopnosť, rozvoj),
- 3) majú bezprostredný vliv na regionálny rozvoj JMK.

Pro vlastní hodnocení dopadů byla zvolena jednoduchá stupnice, která je založena na bipolaritě kladného či záporného vlivu projektů na socioekonomický rozvoj JMK (tab. 1). Inspiraci v této metodě hodnocení lze nalézt ve výzkumu, např. Kutschenauer (2009, 2010), kdy používá metodu semaforu (barevně odlišné škály pro různé hodnoty). Mimo slovního popisu má každý hodnocený indikátor pozitivní, neutrální a negativní vliv. Určení kategorie je závislé na indexové změně (2010/2003), ke které došlo během období trvání programovacího období 2004–2006 a vlastní realizaci projektů s možností vyhodnocování až do roku 2010. Na základě porovnání výsledných hodnot indikátorů dopadu byl stanoven procentuální podíl míry vlivu na konkrétní oblast rozvoje.

Tab. 1 Míra vlivu na socioekonomický rozvoj JMK při hodnocení dopadů strukturálních fondů EU na území JMK v letech 2004–2006

Table 1: Influence on the socio-economic development of impact assessments structural funds EU in South Moravia region in 2004-2006

Vliv	Míra hodnocení
Nizký	0 – 34,9 %
Střední	35,0 – 74,9 %
Vysoký	75,0 – 100,0 %

Zdroj: Vlastní zpracování, 2012

Vybrané výsledky výzkumu

Dopady, které přinesly projekty realizované na území JMK v letech 2004–2006 je možné souhrnně charakterizovat dvojím způsobem (pomocí slovního hodnocení konfrontace výsledků vůči výzkumným problémům a hypotézám). Výsledky mohou sloužit pro definování dalšího rozvoje JMK v oblasti čerpání finančních prostředků SF EU v následujících programovacích obdobích 2007–2013 a 2014–2020.

Hodnocení dopadů podle vybraných socioekonomických indikátorů v OP a Iniciativách společenství

Porovnání výsledků získaných v první části výzkumu **potvrdily platnost** výzkumných **otázek**. V případě VP1 je různorodost dotačních programů dána na

jedné straně nabídkou (5 OP a 2 iniciativy společenství), na druhé straně poptávkou po dotačních titulech. Provedené šetření prokázalo, že na území JMK byly čerpány všechny OP a iniciativy, nicméně v různé intenzitě. Nejúspěšnějším OP na území JMK byl OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (dále jen „OPRVaMZ“) (52 %), což dokladuje zvýšený zájem subjektů v rurálním prostředí. V případě subjektů byl největší zájem u veřejnoprávních subjektů a dále podniků malého a středního podnikání (dále jen „MSP“). Druhým programem, o který byl největší zájem mezi žadateli, byl OP Podnikání a inovace (dále jen „OPPP“) (26%). Finanční prostředky nejvíce směřovaly do podpory rozvoje MSP. Díky těmto cíleným investicím bylo také vytvořeno nejvíce pracovních míst (240) a následně přispěly velkou mírou k udržení dobré pozice průmyslu v JMK. Také velmi úspěšným programem u žadatelů byl Společný regionální operační program (dále jen „SROP“), kdy byly investice nejvíce směřovány do oblasti cestovního ruchu a dopravní infrastruktury. Také díky projektům v tomto programu bylo vytvořeno 88 nových pracovních míst. Naopak OP Infrastruktura patří k nejméně využívaným.

Získané výsledky také potvrdily VP2, kdy nerovnoměrné rozložení příjemců dotací (obr. 1). Na území JMK převládala jasná dominance velkých měst, kde je i vysoká kumulace potencionálních žadatelů. Proto nejvyšší podíl projektů připadá na statutární město Brno (148 projektů – 15,1 % z celku), města Hodonín (23 projektů – 3,4 % z celkových 668 projektů), Blansko (15 projektů – 2,2 %), Pohořelice (13 projektů – 1,9 %), Znojmo (13 projektů – 1,9 %), Břeclav (12 projektů – 1,8 %) nebo Bzenec (10 projektů – 1,5 %). Naproti tomu periferie okresů jsou projekty nedotčeny. Proto mj. dochází k divergenci mezi jádry a periferiemi (VP3). Jádrové oblasti, představované městy, měly vysoký potenciál čerpání finančních prostředků z EU, který také využily.

Největší vliv na socioekonomický rozvoj JMK byl prokázán v sektoru MSP a cestovního ruchu. V obou případech projekty financované z SF EU přinesly pozitivní dopady a 100 % přispěly k rozvoji sektoru. Analýza dopadů prokázala, že v případě MSP bylo v rámci realizace projektů na území JMK v období 2004–2006 v OPPP vytvořeno 240 nových pracovních míst a podpořeno bylo 153 subjektů MSP (88,9 %) v programu SROP 88 nových pracovních míst (91 % v sektoru cestovních ruch). Výsledky výzkumu také prokázaly, že doprovodná infrastruktura pro rozvoj podnikání v podobě silničního napojení podnikatelských zón, areálů atd. nemá zase tak velký vliv (25 %) na další rozvoj. Může to být způsobeno faktem, že stávající infrastruktura na území JMK již existuje a není ji třeba intenzifikovat. Nejmenší vliv na hypotézy se prokázal v sektoru sociálním. Přestože byly na území JMK projekty (v rámci programu SROP a iniciativy EQUAL) cílené na specifické skupiny obyvatel (Rómové, osoby postižené, nezaměstnané ženy, cizinci atd.), jejich celkový podíl na celkové změně tvoří pouze 15,4 %. U projektů byla garantována 100% dotace celkových nákladů na projekt, nicméně zájem nebyl zas tak velký jako v případě investičních projektů. Nová pracovní místa přispěla ke

zvýšení zaměstnanosti obyvatel na území JMK v indexovém srovnání 2010/2003 o 0,9 % a zároveň přispěla ve více jak 97 % ke snížení nezaměstnanosti v JMK.

Obr. 1: Výše dotace na obyvatele v obcích Jihomoravského kraje za roky 2004 – 2006

Figure 1: The amount of subsidy per capita in the municipalities of the South Moravian Region for 2004 – 2006

Zdroj: IS MONIT, 2009.

Z navržených šesti hypotéz byla na základě provedeného výzkumu prokázána u všech míra vlivu na socioekonomický rozvoj JMK, nicméně v různé intenzitě. Projekty ovlivnily zaměstnanost/nezaměstnanost v JMK, což mělo následně dopady na hypotézy H1 – H5. Jejich naplněním došlo k potvrzení hypotézy H0.

JMK vykazuje v letech 2003–2010 nárůst regionálního HDP o 41,3 %, což oproti předpokladu nastavenému v hypotéze H0 je o 33,3 % více. Nárůst je mj. dán také realizací rozvojových projektů podpořených ze strukturálních fondů EU, které se na růstu HDP podílely 45 %. Nejúspěšnější se tedy prokázaly takové interakce, které vytvářejí pracovní místa v sektoru průmyslu, ovlivňují jeho podíl na HDP a budují infrastrukturu cestovního ruchu. Menší vliv byl prokázán v sociálním

sektoru, kde také interakce ovlivňují zaměstnanost/nezaměstnanost, ale dopady projektů jsou nízké.

Tab. 2: Verifikace výzkumných hypotéz na území JMK v letech 2004 – 2006 podle indikátorů dopadů

Table 2: Verification of research hypotheses in the South Moravia region in 2004 – 2006 by impact indicators

Číslo hypotézy	Popis hypotézy	Míra naplnění hypotézy (v %)	Vliv na socioekonomický rozvoj JMK
H0	JMK vykazuje v letech 2003–2010 nárůst regionálního HDP o 8 %. Tento nárůst je mj. dán také realizací rozvojových projektů podpořených ze strukturálních fondů EU. Index změn 2010/2003 je stále pod úrovní průměru EU (75 %.).	45	Střední
H1	Prosperita JMK měřená tržbami v průmyslu se zvýšila o 4 % rozvojem malých a středních podniků (min. 80) a řemesel a vytvářením nových pracovních příležitostí (min. 200).	100	Vysoký
H2	Dopravní infrastruktura JMK nezbytná pro rozvoj podnikatelských aktivit dosáhla nárůstu min. 60% v porovnání indexu změn 2010/2003.	25	Nízký
H3	Cestovní ruch v JMK má výrazný vliv na hospodářskou prosperitu regionů. V cestovním ruchu bylo vytvořeno min. 50 nových pracovních příležitostí.	100	Vysoký
H4	Nezaměstnanost v JMK dosáhla v průměru snížení o 0,5 procentního bodu v porovnání indexu změn 2010/2003.	97,3	Vysoký
H5	Podíl osob postižených sociální exkluzí na celkové pracovní síle v JMK se snížil o 2,5 %.	15,4	Nízký

Zdroj: Vlastní zpracování, 2012

Důležitým aspektem při ověření hypotézy H0 je také spolupodíl JMK na celkovém HDP regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod, který tvoří mimo JMK také Kraj Vysočina. Aby mohlo být území regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod zařazeno pod cíl 1 i v dalším programovacím období 2007–2013, musí region vykazovat nižší HDP než 75 % průměru EU (EU27 = 100). Regionální

makroekonomické ukazatele na úrovni NUTS 2 Jihovýchod vykazovaly neustále se zvyšující tendenci. Ve srovnání let 2006/2003 byl největší nárůst zaznamenan v JMK u HDP v běžných cenách (22,6 %), nicméně celkovým podílem na EU27 tento podíl znamenal nárůst pouze 3,2 %. Za skokovým zvýšením mezi léty 2003–2004 stály investice směřované do rozvoje podnikatelského sektoru a podpora rozvoje přímých zahraničních investic v JMK. Naproti tomu větší nárůst při průměru na 1 obyvatele EU27 (4,7 %) zaznamenal Kraj Vysočina. V celkovém srovnání je zaznamenan nárůst 3,6 % na 1 obyvatele EU27, kdy ke skokovému zvýšení došlo mezi léty 2003–2004. V celkovém srovnání za NUTS 2 však stále hodnoty HDP zůstávaly pod hranicí 75 % průměru EU25. **Proto celé území regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod je způsobilé k čerpání finanční pomoci z SF EU v právě probíhajícím období 2007–2013.**

Obr. 2: Regionální HDP regionů soudržnosti ČR v roce 2010

Figure 2: Regional GDP of cohesion regions in the Czech Republic in 2010

Regionální HDP regionů soudržnosti ČR v roce 2010

(na 1 obyvatele EU27)

Zdroj: ČSÚ, 2012; vlastní zpracování. Pozn. Stav k 31. 12. 2010

Závěr

Výsledky výzkumu potvrdily existenci regionálních disparit na území JMK, které souvisely s nerovnoměrným rozdělením ekonomických aktivit a představují určitou hrozbu v podobě diferencování územních regionů z ekonomického a sociálního hlediska. Tyto disparity se však snažily subjekty svými aktivitami zmírňovat a pomocí vnějších intervencí, tedy i dotačních možností (finančních příspěvků), zajistit vyvážený a harmonický ekonomický rozvoj území JMK. Výsledků bylo dosaženo pomocí analytických a syntetických metod, z nichž mezi hlavní patřily metody ex-post evaluace a monitoring.

Na základě použitých metod, technik a nástrojů lze vyvodit obecnější závěry, které ovlivňují také výzkumné problémy.

- ⇒ Subjekty na území JMK čerpaly finanční pomoc ze všech OP a iniciativ Společenství, které byly pro ČR a cíl 1 na úrovni EU nastaveny v programovacím období 2004–2006. Avšak s různou mírou intenzity, nejméně využívaný byl OP Rozvoj lidských zdrojů (pouze 2 projekty) a naopak nejvíce OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (349 projektů). V konfrontaci s výzkumným problémem VP1 lze zaznamenat různorodost dotačních programů pro čerpání finančních prostředků v období 2004–2006 také na území JMK.
- ⇒ Finanční prostředky byly určeny pro velké množství žadatelů. Z provedené analýzy byl zaznamenán velký zájem ze strany žadatelů. Z provedené územní strukturace lze zaznamenat existenci nerovnoměrného rozmístění příjemců ze strukturálních fondů EU v JMK v období 2004–2006, čímž je potvrdil výzkumný problém VP2.
- ⇒ Divergenční mechanismy na území JMK probíhaly v souvislosti se změnou makroekonomických charakteristik. Výsledky dopadů SF EU na ekonomický rozvoj prokázaly existenci divergenčních mechanismů, jelikož nedocházelo k rovnoměrnému rozvoji na celém území JMK, ale pouze v některých jeho částech. V případě SF se rozdíly projeví v míře čerpání finančních prostředků, ale také v přepočtu získané dotace na 1 obyvatele JMK.

Očekávané přínosy výzkumu ovlivňují především praktickou rovinu, kdy je možné podobné metody použít pro jakýkoli region NUTS 3, případně region soudržnosti NUTS 2 v ČR. Podobná ex-post evaluace čerpání finančních prostředků SF EU, jež slouží k naplňování politiky HSS EU, může být aplikována nejen pro období programovací období 2004–2006, ale také pro další následující období (2007–2013 nebo 2014–2020). Negativem při vlastní realizaci ex-post evaluace může být „zastaralost“ údajů a statistických dat, jelikož vlastní dopady lze hodnotit až s odstupem času. Tudíž hodnocení dopadů je možné cca 3–5 let po

ukončení vlastního programovacího období. Jednodušeji lze hodnotit výstupy a výsledky dílčích programů, které jsou patrné ihned po skončení realizace projektu.

Literatura

Allen, D. 1996. Competition policy. In H. Wallace and w. Wallace (eds) Policy-making in the European Union. Oxford : Oxford University Press, 1996.

Dinan, D. 1994. Ever Closer Union? An Introduction to the European Community. London : Macmillan, 1994.

Kokoška, V. a kol. 2006. Aktuální praktický průvodce čerpáním finančních prostředků a podpůrné pomoci z programů státní podpory a Evropské unie. Praha : Verlag Dashöfer, 2006.

Kutscherauer, A. a kol. 2009. Teorie, klasifikace, systémová dekompozice a mezinárodní srovnání. Průběžná výzkumná zpráva 2. [on-line]. Ostrava : VŠB-TUO, Ekonomická fakulta Ostrava, 2009 [cit. 4. 10. 2012]. Dostupné z: http://disparity.vsb.cz/vysledky/06_vyzkumna_zprava_2.pdf

Kutscherauer, A. a kol. 2010. Regionální disparity. Disparity v regionálním rozvoji země - pojetí, teorie, identifikace a hodnocení. Závěrečná výzkumná zpráva [on-line]. Ostrava : VŠB-TUO, Ekonomická fakulta Ostrava, 2010 [cit. 5. 10. 2012]. Dostupné z: <http://disparity.vsb.cz/cz/o-projektu/vysledky/>

Molle, W. 2007. European Cohesion Policy. London : Routledge, 2007. ISBN 978-0-415-43812-4.

Rumford, CH. 2000. European Cohesion? Contradictions in EU Integration. Chippenham : Antony Rowe Ltd, 2000. ISBN 0-312-22961-5.

Rumpel, P. a kol. 2007. Geografické aspekty evropské integrace. Vyd. 1. Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2007. 262 s. ISBN 978-80-7368-264-4.

2003. Společný regionální operační program České republiky na léta 2004–2006. Programový dokument. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj, 2003. 165 str.

2004. Operační program Infrastruktura. Praha : Ministerstvo životního prostředí, 2004. 143 str.

2004. Operační program průmysl a podnikání. Praha : Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2004. 141 str.

2004. Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2004. 133 str.

IMPACTS OF THE EUROPEAN POLICY OF ECONOMIC AND SOCIAL COHESION IN THE SOUTH MORAVIA REGION IN 2004 – 2006

Summary

The results of research confirm existence of regional disparities in the South Moravia region, which were related to the unequal distribution of economic

activities and pose a threat in the form of territorial differentiation of regions in economic and social terms. These disparities, however, sought to mitigate the actors and their activities through external interventions, including grant opportunities (financial contributions) to ensure a balanced and harmonious economic development of the SMR. Results were achieved using analytical and synthetic methods, among which were the main methods of ex-post evaluation and monitoring.

From methods, techniques and tools of research is possible to draw general conclusions that also affect research problems.

- ⇒ Subjects in the South Moravia region drew financial support from all Operational programs and initiatives EU that have been to the Czech Republic and one target at EU level set in the programming period 2004–2006. Confronted with the research problem 1 can be observed diversity grant programs for utilization of funds in the period 2004–2006, also in the JMK
- ⇒ The funds were intended for a large number of applicants. The analysis has seen a significant interest from applicants. From the above spatial structuring can record the existence of imbalance recipients of EU structural funds in the period 2004–2006 South Moravia region, which is confirmed by research problem 2.
- ⇒ Divergence mechanisms in the South Moravia region conducted in connection with the change of macroeconomic characteristics. The results of the impact of EU structural funds on economic development have demonstrated the existence of divergence mechanisms because there is no uniform development throughout the South Moravia region, but only in some of its parts. In the case of Structural funds differences are reflected in the degree of utilization of funds, but also received grants per capita to 1 of South Moravia region.

Expected benefits of research depends primarily a practical level, it is possible to use similar methods for any region NUTS 3 or NUTS 2 region in the country. A similar ex-post evaluation of drawing funds SF EU, which is used to fulfill HSS EU policies can be applied not only for the programming period 2004–2006, but also for other subsequent period (2007–2013 or 2014–2020). Negatives with launching ex-post evaluation may be "outdated" data and statistics, since their own impacts can be evaluated in the long run. Thus, the impact assessment can be about 3–5 years after the end of the actual programming period. Can more easily evaluate the outputs and outcomes of partial programs, which are evident immediately after the end of the project.

Mgr. Ing. Libor Lněnička

Katedra geografie PdF MU

Poříčí 7, 603 00 Brno

E – mail: lnenicka@ped.muni.cz